

8.11.2022

TaV@eduskunta.fi

Asia: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kilpailulain muuttamisesta HE 172/2022 vp.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä kilpailulain muuttamisesta.

Lakiehdotukseen liittyen MTK ry haluaa tuoda esiin seuraavaa:

MTK kannattaa kilpailulain muuttamista siten, että yrityskauppojen ilmoitusvelvollisuutta laajennetaan ehdotetulla tavalla. MTK pitää tärkeänä, että Kilpailu- ja kuluttajavirastolla (KKV) on aiempaa laajemmat mahdollisuudet puuttua elintarvikeketjun haitallisena pidettävään keskittymiseen ja kilpailun turvaamiseen.

Elintarvikeketjussa toimijoiden neuvotteluvoima on merkittävässä epätasapainossa. Tämä on tunnistettu myös Euroopan komission ja neuvoston direktiivissä hyvän kauppataidan vastaisista käytännöistä yritysten välisissä suhteissa maataloustuote- ja elintarvikeketjussa (EU) 2019/633 sekä sitä vastaavasti elintarvikemarkkina- (1121/2018). Neuvotteluvoiman epätasapainon syventymistä ennaltaehkäisevät ja estävät toimet ovat tarpeen myös yrityskauppojen osalta. Terveen kilpailun lisääminen elintarvikeketjun muilla tasoilla on tärkeää alkutuottajien heikon neuvotteluaseman vahvistamiseksi.

MTK:n näkemyksen mukaan KKV:lle oli syytä sisällyttää myös otto-oikeus, jotta myös ilmoitusrajan alittavat yrityskaupat voitaisiin tarvittaessa ottaa käsittelyyn. Niin kutsuttuihin ”tappohankintoihin” (*killer acquisitions*) puuttuminen on erityisen tärkeää elintarvikeketjun erityisessä toimintaympäristössä. Elintarvikeketjun datan ympärille on rakentumassa nopealla aikataululla paljon uutta liiketoimintaa. Elintarvikeketjun datalla on huomattavia vaikutuksia ketjun toimijoiden neuvotteluvoimaan muun muassa kasvavien raportointivelvollisuuksien takia. Uusien datavetoisiin liiketoimintamalleihin nojautuvien elintarvikeketjun yritysten jääminen yrityskauppavalvonnan ulkopuolelle kasvattaa riskiä haitallisille kilpailuvaikutuksille elintarvikeketjussa. Ilmoitusrajat alittavien yrityskauppojen valvonnalla voitaisiin ennaltaehkäistä tehokkaasti haitallisten datamonopolioiden tai tappohankintojen lisääntymistä. Neuvotteluvoiman epätasaisista jakautumista on erittäin vaikea korjata jälkikäteen, joten sen syventymistä ennaltaehkäiseviin toimiin on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Kimmo Tammi
Juristi